

Armoede en gebrek aan wooncomfort gaan samen Hoogste armoederisico blijft bij werklozen en alleenstaande ouders

- De meest recente armoedecijfers vertonen geen trendbreuk met het verleden en bevestigen dat één op zeven arm is in België.
- België is daarmee een middenmoter in het Europese peloton.
- Personen met werk hebben een veel lager risico op armoede dan niet-actieven. Rekening houdend met de huidige sterke toename van de werkloosheid, vormen deze cijfers het vergelijkingspunt waartegenover de impact van de crisis op armoede afgemeten zal worden.
- Nieuwe gegevens over de woning: huurders wonen minder goed dan eigenaars. Personen die risico lopen op armoede hebben systematisch een minder comfortabele woning dan andere. Een kwart van hen heeft bijvoorbeeld geen centrale verwarming in zijn woning.

Geen trendbreuk in de evolutie van het risico op armoede

De EU-SILC enquête is voor de Europese Unie de referentie-enquête om armoede en levensomstandigheden te monitoren. Het Belgische luik van deze enquête - georganiseerd door de Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie van de FOD Economie - geeft jaarlijks een unieke inkijk in de financiële situatie en levensomstandigheden van meer dan 6.000 Belgische gezinnen of bijna 14.000 personen. De resultaten dienen als input voor diverse beleidsinstrumenten zowel op Europees als op Belgisch niveau, waaronder het nationale actieplan sociale inclusie en de federale armoedebaarometer (www.mi-is.be). Deze laatste wordt geactualiseerd op basis van de recentste cijfers.

De resultaten van de laatste door Eurostat gevalideerde gegevens – deze van de enquête 2007 - vertonen voorsnog geen echte breuk met de resultaten van de voorgaande golven van de EU-SILC enquête. De armoedegrens is slechts lichtjes gestegen. Voor een alleenstaande bedraagt ze nu 878 Euro (860 Euro voordien), voor een gezin bestaande uit twee volwassenen en twee kinderen 1.844 Euro (1.806 Euro voordien). Opnieuw resulteert dit in een totaal armoederisico voor het land van ongeveer 15%. België handhaaft daarmee zijn positie in de Europese middenmoot. Voor een vergelijking met de andere Europese landen, zie grafiek 1 als bijlage. Op het niveau van de gewesten stabiliseert Vlaanderen op 11%; voor Wallonië ligt het armoedecijfer afgerond op 19%.

De klassieke sociaaleconomische groepen met een hoger armoederisico blijven gepensioneerden (20%) en 65-plussers (23%) in het algemeen, huurders (29%), werklozen (uitgesproken met 34%), alleenstaanden (26%) en in het bijzonder alleenstaande ouders (36%). Grafiek 2 als bijlage geeft een overzicht.

Het is nu vooral uitkijken wat de resultaten van de SILC-enquête 2008 en 2009 gaan brengen. Uit bovenstaande resultaten blijkt dat vooral arbeid tegen armoede beschermt. Op dit moment is het moeilijk in te schatten wat de precieze impact van de economische crisis zal zijn op de toekomstige armoedecijfers.

Armoede en de woning

Elk jaar wordt bij de EU-SILC-enquête een speciale module gevoegd, waarmee een of ander facet van de armoede wordt belicht. Voor EU-SILC 2007 betroffen de vragen van de module de woning. Wanneer men die bijkomende informatie linkt aan de inhoud van de algemene enquête, kan men interessante vergelijkingen maken tussen de situatie van mensen die financieel als arm worden beschouwd, zoals omschreven in de primaire variabelen van de enquête, en de levensomstandigheden van mensen die boven de armoedegrens leven. In de tabel hieronder vergelijken we mensen die onder de armoedegrens leven (878 euro per maand voor een alleenstaande) met de totale bevolking op basis van verschillende criteria die verband houden met de woning en die de materiële achterstelling en de levensomstandigheden van de huishoudens weergeven. Aangezien de aanvullende module over de woning gaat en, zoals we reeds zagen, huurders een hoger armoederisico hebben dan eigenaars, hebben we die vergelijking uitgebreid tot het huishoudenkenmerk eigenaar/huurder.

Percentage personen die deel uitmaken van een huishouden met het volgende probleem:	Totale bevolking	Bevolking die risico loopt op armoede	Bevolking die geen risico loopt op armoede	Huurders (incl. onder de marktprijs)	Eigenaars (incl. gratis bewoning)
weinig ruimte (subjectieve beoordeling)	10,2%	21,6%	8,1%	23,3%	5,6%
financiële problemen om de woning voldoende te verwarmen	14,6%	32,9%	11,3%	24,7%	11,1%
geen elementair comfort (geen bad/douche of geen toilet of geen warm water)	2,1%	5,4%	1,5%	4%	1,5%
woning is somber, donker	8,6%	12,6%	7,9%	12,1%	7,4%
Elektrische installatie in slechte staat	4,9%	11,6%	3,7%	12,3%	2,3%
Waterleiding in slechte staat	3,1%	6,9%	2,4%	8%	1,4%
Geen centrale verwarming	14,1%	25,5%	12,1%	20,7%	11,8%
Niet warm genoeg in de winter	6%	14,9%	4,4%	14,9%	2,9%
Niet koel genoeg in de zomer	14,3%	21,9%	12,9%	26,2%	10,1%
Ontevreden of zeer ontevreden over de woning	11,6%	22,6%	9,6%	19,9%	8,7%

EU-SILC 2007: module over de woning: vergelijking van de totale bevolking, de bevolking die risico loopt op armoede en de populatie van huurders/eigenaars

Verwarmen kost geld

In het algemeen is de woning van mensen onder de armoedegrens systematisch minder comfortabel dan die van personen die niet in armoede leven. We stellen bijvoorbeeld vast dat 21,6% van de personen die risico lopen op armoede van mening zijn dat zij te weinig ruimte hebben in hun woning. In de totale bevolking zijn er dat slechts 10%.

Wat erger is, meer dan een kwart (25,5%) beschikt niet over centrale verwarming in zijn woning. Bij mensen boven de armoedegrens is dat slechts 12%.

Armen hebben ook een drie keer hogere kans om geconfronteerd te worden met financiële problemen om hun woning genoeg te verwarmen, om in hun woning niet over elementair comfort te beschikken, om met een elektrische installatie in slechte staat te moeten leven en om het in de winter niet warm genoeg te hebben.

Slechte woonomstandigheden gaan meestal samen met huren

Uit de vergelijking van huurders en eigenaars blijken zeer sterke verschillen qua woning: huurders wonen systematisch minder goed dan eigenaars. 20% van de huurders is ontevreden of zeer ontevreden over zijn woning. Bij eigenaars is dat maar 9%. 23,3% van de huurders klaagt over te weinig plaats in de woning, tegen 5,6% van de eigenaars. 15% van de huurders heeft het door een slecht verwarmingstoestel of onvoldoende isolatie van het huis in de winter niet warm genoeg. Bij eigenaars is dat maar 3%.

Huurders hebben ook vijf keer meer kans dan eigenaars om in hun woning problemen te hebben met een gebrekkige elektrische installatie of een waterleiding in slechte staat. Ten slotte beschikt 4% van de huurders niet eens over elementair comfort. Dat betekent dat een van volgende dingen niet voorhanden is in hun woning: stromend warm water, een douche of een bad en een toilet binnen.

BIJKOMENDE INLICHTINGEN

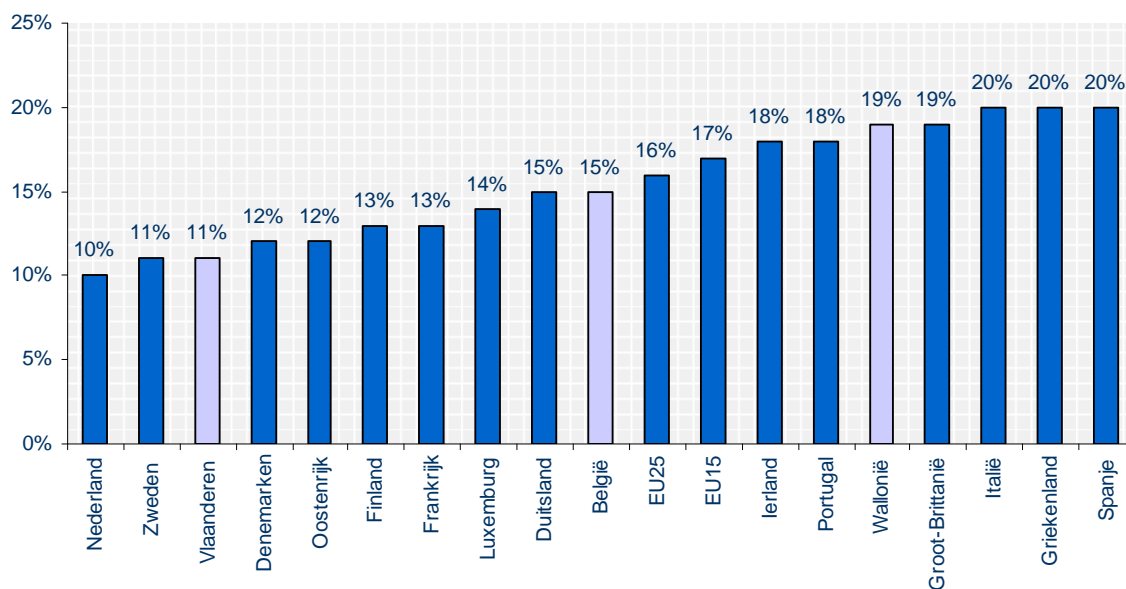
Voor meer inlichtingen kan u terecht bij de communicatieverantwoordelijke, Freddy Verkruyssen (tel 02/277.70.76, e-mail freddy.verkruyssen@economie.fgov.be).

BRONVERMELDING

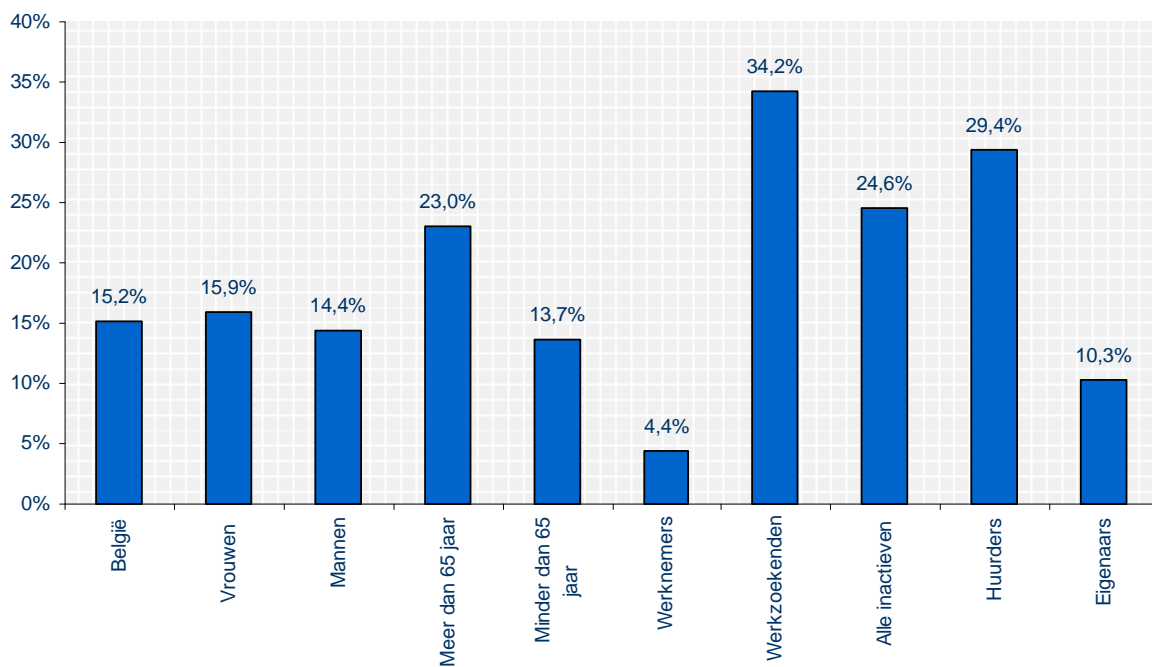
Bronvermelding: FOD Economie – Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie.

Grafieken

Grafiek 1: armoedepercentage van de belangrijkste Europese lidstaten, Vlaanderen en Wallonië.

Grafiek 2: armoedepercentages volgens sociaaleconomische groepen

Technische info

Enkele kenmerken van de SILC - enquête in België

EU-SILC (*Statistics on Income and Living Conditions*) is een panel waarin jaarlijks gepeild wordt naar inkomens en levensomstandigheden van zowel een aantal eerder bevraagde personen als een aantal nieuwe respondenten.

Een sterk punt van de EU-SILC-enquête is dat de enquête geen losse ad hoc bevraging van de belangrijkste inkomens elementen van de bevraagde personen is maar peilt naar alle inkomens in hun volledige detail (lonen en wedden in al hun aspecten, uitkeringen, diverse inkomsten tot zelfs transfers tussen huishoudens) en over een heel kalenderjaar. In dat laatste zit wel gedeeltelijk de verklaring voor de vertraging waarmee de cijfers beschikbaar komen. In het geval van de enquête 2007 zijn bijvoorbeeld de inkomens 2006 de referentie. De verwerking gebeurde in 2008. Eurostat gaf dan vorige maand de cijfers voor België en de andere landen vrij. ADSEI plant wel het hele proces te versnellen.

Berekening van het armoederisico

De armoededrempel is gelijk aan 60% van het mediaan beschikbaar inkomen op individueel niveau. Dit komt neer op volgende rekensom: 60% van 17.567€ per jaar voor een alleenstaande maakt een drempel van 10.540€ per jaar of afgerond 878€ per maand. Die drempel wordt voor gezinnen niet zomaar vermenigvuldigd met het aantal gezinsleden. Vanuit het principe dat gezinsleden kosten en bestedingen delen wordt een tweede volwassene in een gezin maar voor de helft meegerekend (factor 0.5) in de berekening van de armoededrempel en kinderen (<14 jr.) maar voor een factor 0.3. De armoededrempel voor een gezin bestaande uit twee volwassenen en 2 kinderen wordt dus verkregen door de drempel voor alleenstaanden te vermenigvuldigen met een factor 2.1 ($10.540 \times 2.1 = 22.134$ € of afgerond 1.845 € per maand). Die 2.1 is het resultaat van volgende optelsom: een 'gewicht' van 1 wordt toegekend aan het gezinshoofd, 0.5 aan de tweede volwassene in het gezin en uiteindelijk 0.3 aan elk kind.